

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Modesti Tavbengall Apologeticus Adversus Umbras Oratij Melliti

Hansiz, Marcus

Pragæ, 1723

Caput XXVII. Allocutio ad Venerandum Statum Apostolicum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39569

CAPUT XXVII.

Allocutio ad Venerandum Statum Apostolicum.

JAm vero ad vos, Eximij Status Apostolici Alumni, se mea convertit oratio. Si libellum probrosum Melliti legis, credo vestram nonnullis ab ejus infelicissima ineptissimaque propositionum quarundam acceptione injectam fuisse, quod ille intendebat, sinistram in earum Authorem mentem. Tantis quippe facta & onerata calumnijs verba non esse ab omni flagitio aliena propemodum credideritis. Et sunt, fateor, propositiones ejusmodi, quæ si maligne ab suo loco, in quo positæ sunt, segregentur, absurditate sua percellere legentem facillime possint. Veram enimvero, quod vobis notum est ex Apostolo ad Tit. i. *omnia munda mundis: coinquinatis autem & infidelibus nihil est mundum; Sed inquinata sunt eorum mens & conscientia*: Hoc ad rem præsentem omnino pertinere arbitramini. Estis Viri scientijs plerique altioribus ad Supremam etiam lauream exculti; non rudes profecto ejus moris, quem vel Tyrones earum disciplinarum primo die disciscunt; ut *assertiones norint ab objectionibus discernere*:
Sci.

Scitis nonnunquam absurdissima quæque in objectionibus proponi, non ea mente, ut vel putentur esse de Magistri sententia, eo spectent, ut a discipulis ut *asserta* accipiantur; Quin norunt omnes, ejusmodi, quæ assertioni potius opponi, atque objici consueverunt. Cujusmodi omnium Magistrorum & hodie in Scholis praxis est, & semper fuit, præeunte ipso Doctore Angelico, qui quæ non absurda in objectionibus suis deposuit? e. g. *videtur, quod caritas non sit virtus, quod DEUS non diligatur propter se,* aliaque fere quavis pagina in ejusdem *Summa* occurrentia, quæ si quis putet esse assertive dicta, næ ille S. Thomam absurdissimum omnium, qui fuerunt, Theologorum, atque hæresium maximarum architectum putabit. Quod cum nemini ulli venire possit in mentem, sole meridiano lucidius est, fuisse talia, quæ non afferendi consilio, sed objicendi duntaxat proferantur. In quo nihil est, quod vobis enixius persuaderi debeat: Intelligitis, tenetis, comprehenditis,

Ad hunc fere modum res habet in ijs, quæ de Sanctissimo Statu Apostolico, alijsque Vir pientissimus scripsit, Consilium ei erat Adolescentibus, quorum ille animos mira dexteritate tractaverat, in eo articulo, quo de vitæ Statu deligendo decernitur, facem aliquam præferre, qua non coeque, quo impetus ferret, irruerent, sed matura prius deliberatione pro rei gravitate perpenderent. Hæc porro perpensio, cum, ut ipsi belle nostis, in alio non consistat, quam in consideratione gravium aut apparentium rationum, quæ occurrere *pro & contra* possunt, seu ut verbo dicam, in consideratione commodorum & incommodorum, quæ in Statu aliquo aut sunt, aut esse putantur; ea propter vir hac in arte versatus eam cum suis clientibus inijt viam, ut ijsdem tales considerationes primum quidem voce, postea ad faciliorem earum expansionem etiam pagellis expressas contraderet: Quod ei adeo feliciter cessit,

cessit, ut magno & prope incredibili numero Candidatorum Status omnes, præcipue Religiosos impleverit.

In hoc igitur instituto quod seu pravi, seu minus recti inesse possit, nihil, credo, videbitis: Rectum utique, considerare commoda & incommoda; proinde & rectum, iisdem ea commoda & incommoda consideranda proponi: Juvenes, qui & ætate & experientia parum pollent, tanta ipsi perspicacia, aut providentia non sunt, ut Matre suo omnia ejusmodi *pro* & *contra* occurrentia aut videre, aut observare valeant. Habent itaque necessarium Ducem, qui eisdem omnia rite proponat, non ut omnia credant, sed ut considerent, & expendant, eo plane modo, quo proponuntur objectiones in Scholis, non ut credantur, sed ut expendantur & solvantur ab eo, qui assertionem oppositam tueri velit; aut quemadmodum in quæstione aliqua problematica rationes ultro citroque congeruntur, non ea mente, ut omnes ita se habere credantur, sed ut accuratius a deliberante expendantur; expensæque juvent ad capiendam alterius partis electionem. Nunquam homini Religiosissimo in mentem venit, talia, quæ ibi contra Statum Ecclesiasticum consideranda proponit, aut asserere, aut credenda proponere, sed tantum objectionum instar, aut rationum contra occurrentium, quæ communiter ijs, qui de statu tali amplectendo deliberant, a viris prudentibus proponuntur, quasque fortasse sapius, Viri Sapientissimi, aut proponi audieritis ipsi, aut etiam proposueritis e. g. pericula, gravitatem obligationis, onera temporalia, & quod inde consequitur, occasiones morum in deterius euntium: Præterea talia, quæ solent Ecclesiasticis vulgo objectari, trita illa & vulgata, quæ etsi non proponerentur, alioqui tamen audiuntur, vel occurrunt: quorum tamen consideratio non parum prodest ad deliberationem recte instituendam.

Illud

Illud hic homo vocalissimus identidem clamat, oportuisse objectionibus, uti in Scholis fit, suas etiam solutiones subicere; Quod quam imperite requirat, in alibi dictis ad nauseam diximus. Nescit homo simplex facere discrimen inter eum, qui sententiam suam de re aliqua determinatam, certamque proponit, uti Magister in Scholis, & eum, qui rationes tantum dubitandi indifferenter & neutrali modo proponit: Hunc modum confessarij recto more usurpant, nihil definiendo, nihilque decernendo, quam partem, hanc aut illam deliberanti suscipiendam putent, sed, ut dixi, rationes tantum *pro* & *contra* facientes proponendo; ipsam porro determinationem deliberanti relinquunt; cui & promptam erit objectiones, si quidem in statum aliquem se inclinari sentiat, facili atque ad captum suum accommodato modo dissolvere. Quæ omnia quia fuscè gnauiterque in præcedentibus exposuimus, hic repetere supervacuum foret.

Interim hoc vobis, Viri Sapientissimi, minime obscurum erit, quo consilio homo in Almam JESU Societatem rabide commotus talia scribere sustinuerit; nequaquam illum, mihi credite, Honoris vestri cura tangit ulla, sed venditandi sese per argumentum plausibile, atque inimicitijs triumphisque Jesuiticis, quos somniat, clarescendi libido, & denique calcar eminendi, ad istiusmodi consilia impulsus; Nihil pensi habet invidiam universo vobisque plurimum opportuno obstrictoque Ordini publicam conflare: Quod ille, si superi velint, nequaquam certe efficiet. Nimum quantum præpotens est inter Statum Apostolicum, Societatemque Jesuiticam tum instituti, tum beneficiorum necessitudo ac vinculum; quo illi vobis unis ante alios Ordines sese totus debens. Vos vos enim estis Petra illa, ex qua celeberrima hæc JESU Societas est excisa, a qua ut primum exortum, sic postea saccum & sanguinem roburque, quo in hæc, quanta quanta est, excrevit, est adeptus. Quo nefas sit cogitare, nefarium dicere, cuiquam ex eo tam rectis

N s

legi

legibus constituto cœtu in mentem potuisse venire, ut aut vestrum quenquam, aut, quod mentis esset, universum Ordinem Apostolicum sit ausus scriptis in vulgus editis at-
trectare; cum contra certissimus sim, ijs eam omnino per-
stare mentem, quam & vetus vobiscum necessitudo, & bene-
fidorum innumerabilium memoria, quæ apud Viros pro-
bos in æternum non excidet, omni jure flagitat.

Cæterum hoc modo Sapientissimis Viris expendendum relinquo, qua tandem verecundia Mellitus homo Re-
ligiosus viris talibus ac tantis (quorum multi Soterium de
facie & moribus noverunt, & sanctimoniam prudentiam-
que hominis habuere omnino perspectam) qua, inquam
verecundia, qua etiam conscientia ijsdem talia offerre atque
ceu partes ipsorum agens, etiam in lucem publicam emitte-
re ausus sit; talia, quæ non nisi in hominem perditissimum
sceleratissimumque, aut certe insanum, menteque omnino
captum cadere possint; Apud eos ausit tanta scommata,
tantas calumnias, in hominem Sanctissimæ & Venerabilis
famæ effundere, queis absurdiora fere ne in Hæreticum
perfidissimum evomere valeat; Præterea apud eos Vi-
ros famam Universæ Societatis JESU tam indignis ex-
crandisque modis appetere, ut furere verius, quam loqui,
aut scribere homo, qui se Religiosum vocat, videatur, Vi-
deant, quæso, quid homini ejus notæ deferri aut fidei, aut
auditionis possit, in quo omnibus e locis nihil apparet,
quam mera, vivida, ac virulenta, nullisque contumelijs ex-
satiata passio. Quæ cum hætenus abunde demonstraveri-
mus, illud superest, ut ea, quæ diximus, in summam colle-
cta in hoc demum deserviant, quo appareat, hominem arro-
sorem non tam flagitiose, quam imprudenter, nec tam
contra voluntatem, quam contra intellectum peccasse;
mollissime certe hunc in modum factum
hominis interpretabi-
mur,